

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
LAILA MEDINA
prednesené 16. decembra 2021¹

Vec C-533/20

**Upfield Hungary Kft.
proti
Somogy Megyei Kormányhivatal**

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Kúria (Najvyšší súd, Maďarsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Ochrana spotrebiteľa – Nariadenie (EÚ) č. 1169/2011 – Poskytovanie informácií o potravinách spotrebiteľom – Povinné údaje – Zoznam zložiek – Špecifický názov – Nariadenie (ES) č. 1925/2006 – Pridávanie vitamínov do potravín – Povinnosť uviesť generický názov vitamínov a formy vitamínov“

I. Úvod

1. Predmetom prejednávaneho návrhu na začatie prejudiciálneho konania je výklad nariadenia (EÚ) č. 1169/2011², ktoré stanovuje všeobecné pravidlá týkajúce sa poskytovania informácií o potravinách spotrebiteľom, v spojení s nariadením (ES) č. 1925/2006³, ktoré upravuje pridávanie vitamínov, minerálnych látok a ďalších látok do potravín.

2. Tento návrh bol podaný v konaní, ktorého účastníkmi sú na jednej strane Upfield Hungary Kft. (ďalej len „Upfield“) a na druhej strane Somogy Megyei Kormányhivatal (Župný úrad Somogy, Maďarsko) a ktorého predmetom je rozhodnutie, ktorým uvedený orgán nariadil spoločnosti Upfield, aby zmenila označenie potraviny, ktorá obsahuje pridané vitamíny, umiestňovanej na trh v Maďarsku.

¹ Jazyk prednesu: angličtina.

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady z 25. októbra 2011 o poskytovaní informácií o potravinách spotrebiteľom, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a ktorým sa zrušuje smernica Komisie 87/250/EHS, smernica Rady 90/496/EHS, smernica Komisie 1999/10/ES, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/13/ES, smernice Komisie 2002/67/ES a 2008/5/ES a nariadenie Komisie (ES) č. 608/2004 (Ú. v. EÚ L 304, 2011, s. 18).

³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady z 20. decembra 2006 o pridávaní vitamínov a minerálnych látok a niektorých ďalších látok do potravín (Ú. v. EÚ L 404, 2006, s. 26).

II. Právny rámec

A. Právo EÚ

1. Nariadenie č. 1169/2011

3. Nariadením č. 1169/2011 sa poskytuje základ zaistenia vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa vo vzťahu k informáciám o potravinách, pričom sa zohľadňujú rozdiely vo vnímaní spotrebiteľov a v ich informačných potrebách, a zároveň sa zabezpečuje hladké fungovanie vnútorného trhu.

4. V článku 2 ods. 2 písm. f), h), n), o) a s) nariadenia č. 1169/2011 sa uvádza, že na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov „zložka“, „zložená zložka“, „názov podľa právnych predpisov“, „zaužívaný názov“ a „živina“:

„...“

f) ‚zložka‘ je akákoľvek látka alebo výrobok vrátane aróm, prídavných látok v potravinách a potravinárskych enzýmov a akákoľvek iná súčasť zloženej zložky, ktorá sa používa pri výrobe alebo príprave potraviny a ktorá sa nachádza v konečnom výrobku dokonca aj v pozmenenom stave; za zložky sa nepovažujú rezíduá;

...

h) ‚zložená zložka‘ je zložka, ktorá je zložená z viac ako jednej zložky;

...

n) ‚názov podľa právnych predpisov‘ je názov potraviny ustanovený v príslušných predpisoch Únie[,] alebo ak takéto predpisy Únie neexistujú, je to názov ustanovený v zákonoch, iných právnych predpisoch a správnych opatreniach platných v členskom štáte, v ktorom sa potravina predáva konečnému spotrebiteľovi alebo zariadeniam spoločného stravovania;

o) ‚zaužívaný názov‘ je názov, ktorý používajú ako názov potraviny spotrebiteľa v členskom štáte, v ktorom sa potravina predáva, bez toho, aby ho bolo treba vysvetľovať;

...

s) ‚živina‘ znamená bielkovinu, sacharid, tuk, vlákninu, sodík, vitamíny a minerálne látky, ktoré sú uvedené v časti A bode 1 prílohy XIII k tomuto nariadeniu, a látky, ktoré patria do jednej z týchto kategórií alebo sú zložkami jednej z týchto kategórií;

...“

5. Článok 3 nariadenia č. 1169/2011, nazvaný „Všeobecné ciele“, v odsekoch 1, 2 a 4 stanovuje:

„1. Poskytovaním informácií o potravinách sa sleduje cieľ vysokej úrovne ochrany zdravia a záujmov spotrebiteľov tak, že sa konečným spotrebiteľom poskytuje základ na rozhodovanie o výbere na základe informácií a na bezpečné používanie potravín najmä so zreteľom na zdravotné, hospodárske, environmentálne, sociálne a etické aspekty.

2. Cieľom potravinového informačného práva je dosiahnuť v Únii voľný pohyb legálne vyrábaných a na trh umiestnených potravín, v príslušných prípadoch so zreteľom na potrebu chrániť legitímne záujmy výrobcov a propagovať výrobu kvalitných výrobkov.

...

4. Počas prípravy, hodnotenia a revízie potravinového informačného práva sa budú uskutočňovať otvorené a transparentné konzultácie s verejnosťou vrátane zainteresovaných strán priamo alebo prostredníctvom zastupujúcich orgánov s výnimkou prípadov, keď to neumožňuje naliehavosť záležitosti.“

6. Článok 4 nariadenia č. 1169/2011, nazvaný „Zásady, ktoré sa vzťahujú na povinné informácie o potravinách“, v odseku 2 stanovuje:

„Pri zvažovaní potreby povinných informácií o potravinách, a aby sa umožnilo spotrebiteľovi rozhodovať sa o výbere na základe informácií, sa berie do úvahy široko rozšírená potreba väčšiny spotrebiteľov dostávať určité informácie, ktorým prikladajú veľký význam, alebo akýkoľvek všeobecne prijatý prínos pre spotrebiteľa.“

7. Článok 7 nariadenia č. 1169/2011, nazvaný „Čestné informačné postupy“, v odsekoch 1 a 2 stanovuje:

„1. Informácie o potravinách nesmú uvádzať do omylu, najmä:

a) ak ide o vlastnosti potraviny a hlavne jej charakter, identitu, vlastnosti, zloženie...;

...

c) poukazovaním na to, že potravina má osobitné vlastnosti, aj keď v skutočnosti majú takéto vlastnosti všetky podobné potraviny, najmä konkrétnym zdôrazňovaním prítomnosti alebo neprítomnosti určitých zložiek a/alebo živín;

...

2. Informácie o potravinách musia byť presné, jasné a ľahko zrozumiteľné pre spotrebiteľa.“

8. Článok 9 tohto nariadenia, nazvaný „Zoznam povinných údajov“, v odseku 1 stanovuje:

„V súlade s článkami 10 až 35 a okrem výnimiek obsiahnutých v tejto kapitole je povinné uvádzať tieto údaje:

...

b) zoznam zložiek;

...

l) výživové údaje.“

9. Článok 17 nariadenia č. 1169/2011, nazvaný „Názov potraviny“, v odseku 1 stanovuje:

„Názov potraviny je jej názov podľa právnych predpisov. Ak takýto názov neexistuje, názov potraviny je jej zaužívaný názov, alebo ak neexistuje zaužívaný názov alebo sa zaužívaný názov nepoužíva, uvádza sa opisný názov potraviny.“

10. Článok 18 tohto nariadenia, nazvaný „Zoznam zložiek“, v odsekoch 1 a 2 stanovuje:

„1. Zoznam zložiek sa uvádza pod alebo za vhodným nadpisom, ktorý pozostáva zo slova ‚zloženie‘ alebo toto slovo obsahuje. Zahŕňa všetky zložky potraviny v zostupnom poradí podľa hmotnosti, ako sú zaznamenané v čase ich použitia pri výrobe potraviny.

2. Zložky sa označia ich špecifickým názvom, kde je to vhodné, v súlade s pravidlami ustanovenými v článku 17 a v prílohe VI.“

11. Článok 30 nariadenia č. 1169/2011, ktorý sa týka obsahu výživových údajov uvedených v článku 9 ods. 1 písm. l) tohto nariadenia, v odsekoch 1 a 2 stanovuje:

„1. Povinné výživové údaje obsahuj[ú] tieto údaje:

a) energetickú hodnotu a

b) množstvo tuku, nasýtených mastných kyselín, sacharidov, cukrov, bielkovín a soli.

...

2. Obsah povinných výživových údajov uveden[ý] v odseku 1 sa môže doplniť o uvedenie množstva jednej alebo viacerých z týchto látok:

...

f) ktorýkoľvek z vitamínov alebo ktorákoľvek z minerálnych látok uvedených v prílohe XIII časti A bode 1 a prítomných vo významných množstvách, ako je vymedzené v prílohe XIII časti A bode 2.“

12. Súčasťou prílohy XIII k nariadeniu č. 1169/2011, nazvanej „Referenčné príjmy“, je časť A, nazvaná „Denné referenčné príjmy vitamínov a minerálnych látok (dospelí)“. V bode 1 tejto časti sú vymenované „vitamíny a minerálne látky, ktoré možno uvádzať, a ich referenčné výživové hodnoty (NRV)“. K týmto vitamínom patria vitamín A a vitamín D.

2. Nariadenie č. 1925/2006

13. Nariadenie č. 1925/2006 harmonizuje ustanovenia stanovené zákonom, právnym predpisom alebo správnym opatrením v členských štátoch, ktoré sa vzťahujú na pridávanie vitamínov a minerálnych látok a niektorých ďalších látok do potravín, aby sa zabezpečilo efektívne fungovanie vnútorného trhu pri súčasnom zabezpečení vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa.

14. Článok 3 tohto nariadenia, nazvaný „Požiadavky na pridávanie vitamínov a minerálnych látok“, v odseku 1 stanovuje:

„Do potravín, na ktoré sa vzťahujú pravidlá ustanovené v tomto nariadení[,] sa môžu pridávať len vitamíny a/alebo minerálne látky uvedené v prílohe I vo formách uvedených v prílohe II.“

15. Článok 7 nariadenia č. 1925/2006, ktorý sa týka označovania, prezentácie a reklamy, v odsekoch 2 a 3 stanovuje:

„2. Označovanie, prezentácia a reklama potravín, do ktorých boli pridané vitamíny a minerálne látky[,] nesmie zavádzať alebo klamať spotrebiteľov[,] pokiaľ ide o výživový prínos potraviny, ktorý môže vyplývať z pridania týchto živín.

3. Označovanie výživovej hodnoty výrobkov, do ktorých boli pridané vitamíny a minerálne látky a na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, je povinné. Informácia, ktorá sa má poskytnúť, pozostáva z informácie uvedenej v článku 30 ods. 1 nariadenia [č. 1169/2011] a z informácií o celkových množstvách vitamínov a minerálnych látok pridaných do potraviny.“

16. V prílohe I k nariadeniu č. 1925/2006, v ktorej sú vymenované „vitamíny a minerálne látky, ktoré možno pridávať do potravín“, sú spomenuté okrem iného „vitamín A“ a „vitamín D“.

17. V prílohe II k tomuto nariadeniu, v ktorej sú vymenované „formy vitamínov a minerálnych látok, ktoré možno pridávať do potravín“, sú okrem iného pod nadpisom „vitamín A“ uvedené štyri formy vitamínov, konkrétne „retinol“, „retinyl-acetát“, „retinyl-palmitát“ a „beta-karotén“. Pod nadpisom „vitamín D“ sú v nej tiež uvedené dve formy vitamínov známe ako „kolekalciferol“ a „ergokalciferol“.

III. Skutkový stav, konanie vo veci samej a prejudiciálna otázka

18. Upfield umiestňuje v Maďarsku na trh margaríny vrátane výrobku známeho ako „Flóra ProActiv“, čo je rastlinná nátierka s 35 % obsahom tuku a s prídavkom rastlinných sterolov. Súčasťou zoznamu zložiek tohto výrobku je slovné spojenie „vitamíny (A, D)“, ktoré označuje to, že výrobok obsahuje pridané vitamíny A a D.

19. Župný úrad Somogy, ktorý je príslušný vo veciach ochrany spotrebiteľa, konštatoval, že označenie výrobku spoločnosti Upfield nebolo v súlade s nariadením č. 1169/2011, a vydal rozhodnutie, ktorým nariadil spoločnosti Upfield, aby okamžite upustila od tohto protiprávneho konania. V podstate sa domnieval, že podľa nariadenia č. 1169/2011 v spojení s nariadením č. 1925/2006 je potrebné uviesť na označení potravín okrem jednotlivých zložiek, ktoré sú ich súčasťou, ak sú týmito zložkami vitamíny, aj názvy foriem vitamínov použitých vo výrobnom procese.

20. Prvostupňový súd v konaní o žalobe podanej proti uvedenému rozhodnutiu zrušil toto rozhodnutie z dvoch dôvodov. Po prvé konštatoval, že nariadenie č. 1169/2011 nedefinuje pojem „špecifický názov“ zložiek potraviny v zmysle článku 18 ods. 2 tohto nariadenia ani neobsahuje ďalšie ustanovenia týkajúce sa tejto problematiky. Po druhé poznamenal, že nariadenie č. 1925/2006 stanovuje pravidlá týkajúce sa označovania, prezentácie a reklamy výrobkov

obsahujúcich pridané vitamíny, ale neupravuje pomenovanie zložiek. V tejto súvislosti uvedený súd dospel k záveru, že neexistuje ustanovenie, ktoré by bránilo uviesť v zozname zložiek výrobku názvy „vitamín A“ a „vitamín D“.

21. Maďarský orgán podal kasačný opravný prostriedok proti rozsudku prvostupňového súdu na Kúria (Najvyšší súd, Maďarsko). Vo svojom kasačnom opravnom prostriedku na jednej strane tvrdí, že nariadenie č. 1169/2011 vyžaduje, aby bol na označení potravín uvedený „špecifický názov“ každej zo zložiek, ktoré sú ich súčasťou, a na druhej strane tvrdí, že – pokiaľ ide o zložky, ako sú vitamíny A a D –, „špecifický názov“ zodpovedá forme vitamínu uvedenej v nariadení č. 1925/2006. Ten istý orgán tiež zdôrazňuje, že formy použité v zložení potraviny majú význam z metodických a technologických dôvodov merania na účely analytického skúmania potravín.

22. Kúria (Najvyšší súd) sa domnieva, že v tomto konaní je potrebné odpovedať na otázku, čo znamená pojem „špecifický názov“ na účely uplatňovania článku 18 ods. 2 nariadenia č. 1169/2011, osobitne v prípade vitamínov pridaných do potravín. Podľa uvedeného súdu skutočnosť, že v uplatniteľných právnych predpisoch sa nenachádza definícia pojmu „špecifický názov“, spôsobuje ťažkosti pri výklade, ktoré potvrdzuje nejednotnosť postupov výrobcov a distribútorov, správnych orgánov a súdov.

23. Za týchto okolností Kúria (Najvyšší súd) rozhodol o prerušení konania a položil Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

„Majú sa ustanovenia nariadenia [č. 1169/2011], a najmä jeho článok 18 ods. 2 vykladať v tom zmysle, že ak sa do potravín pridajú vitamíny, zoznam zložiek potraviny musí zahŕňať nielen názov vitamínov, ale aj ich označenie podľa foriem vitamínov, ktoré možno pridávať do potravín?“

24. Návrh na začatie prejudiciálneho konania bol doručený do kancelárie Súdneho dvora 21. októbra 2020. Písomné pripomienky predložili Chorvátska republika, Maďarsko a Európska komisia. Vo veci sa neuskutočnilo pojednávanie. Účastníci konania vo veci samej a vedľajší účastníci konania však písomne odpovedali na otázky Súdneho dvora z 29. júna 2021.

IV. Analýza

25. Vnútroštátny súd sa svojou otázkou pýta, či sa má nariadenie č. 1169/2011 a najmä článok 18 ods. 2 tohto nariadenia vykladať v tom zmysle, že ak sa do potraviny pridajú vitamíny, zoznam zložiek musí zahŕňať okrem generického názvu vitamínov⁴ – napríklad vitamín A a vitamín D – aj použitú formu vitamínu, ktorá je uvedená v prílohe II k nariadeniu č. 1925/2006.

26. Na úvod uvádzam, že v rozsahu, v akom sa vnútroštátny súd svojou otázkou pýta na výklad článku 18 ods. 2 nariadenia č. 1169/2011, ktorý sa týka spôsobu, akým sa zložky potravín majú uviesť na označení, tento súd vychádza z predpokladu, že vitamíny spadajú pod pojem „zložka“, ktorý je vymedzený v článku 2 ods. 2 písm. f) tohto nariadenia.

27. Preto najprv stručne preskúmam, či vitamíny spadajú pod pojem „zložka“ v zmysle článku 2 ods. 2 písm. f) nariadenia č. 1169/2011. Následne rozoberiem, či sa má článok 18 ods. 2 nariadenia č. 1169/2011 vykladať v tom zmysle, že ak sa vitamín pridá do potraviny, zoznam zložiek musí okrem generického názvu tohto vitamínu zahŕňať aj názov príslušnej formy vitamínu.

⁴ Keďže v uplatniteľných právnych predpisoch sa nenachádza presný pojem, v týchto návrhoch budem používať na označenie názvu vitamínov v ich generickej forme pojem „generický názov“.

A. Vitamíny ako zložky v zmysle článku 2 ods. 2 písm. f) nariadenia č. 1169/2011

28. Podľa článku 2 ods. 2 písm. f) nariadenia č. 1169/2011 je „zložka“ v podstate akákoľvek látka alebo výrobok a akákoľvek iná súčasť zloženej zložky, ktorá sa používa pri výrobe alebo príprave potraviny a ktorá sa nachádza v konečnom výrobku. Naproti tomu článok 2 ods. 2 písm. s) nariadenia č. 1169/2011 stanovuje, že „živina“ znamená bielkovinu, sacharid, tuk, vlákninu, sodík, vitamíny a minerálne látky, ktoré sú uvedené v časti A bode 1 prílohy XIII k tomuto nariadeniu, ako aj látky, ktoré patria do jednej z týchto kategórií.

29. Z toho vyplýva, že vitamíny sú síce v nariadení č. 1169/2011 výslovne vymedzené ako živiny, no nie je jasné, či ich tiež možno považovať za zložky na účely toho istého nariadenia.

30. V tejto súvislosti poznamenávam, že Súdny dvor už vyložil pojem „zložka“ v oblasti potravinového informačného práva EÚ. V rozsudku Bablok a i.⁵ Súdny dvor rozhodol, že o „zložku“ v zmysle článku 6 ods. 4 písm. a) smernice 2000/13/ES⁶ pôjde, čo sa týka peľu obsiahnutého v potravinových doplnkoch na báze peľu, „vtedy, keď sa tam dostane počas ich výroby alebo ich prípravy“. Kritérium, ktoré Súdny dvor použil pri rozhodovaní, či možno určitú látku považovať za „zložku“ potraviny, teda bolo založené na druhej časti článku 6 ods. 4 písm. a) smernice 2000/13, v ktorej bolo uvedené, že táto látka sa používa pri výrobe alebo príprave potraviny.

31. Definícia pojmu „zložka“ podľa článku 6 ods. 4 písm. a) smernice 2000/13 je – s určitými doplneniami – rovnaká ako definícia uvedená v článku 2 ods. 2 písm. f) nariadenia č. 1169/2011, ktorým bola uvedená smernica nahradená. Preto zastávam názor, že v prejednávanej veci by sa mal uplatniť ten istý výkladový prístup.⁷

32. Ako Komisia vysvetľuje vo svojich pripomienkach, je možné, aby živina bola použitá pri výrobe potraviny a tiež sa nachádzala v konečnom výrobku. Je to tak najmä vtedy, keď sú látky použité pri príprave potravín čisté alebo takmer čisté živiny, ako napríklad cukry, soľ, či dokonca vitamíny, ktoré potom môžu spadať pod pojem „zložka“ v zmysle nariadenia č. 1169/2011.

33. Charakteristickým znakom výrobkov, o ktoré ide v prejednávanej veci, teda potravín s pridanými vitamínmi, napokon je, že vitamíny sa pridávajú ako samostatné látky počas procesu výroby potraviny s cieľom obohatiť ju alebo posilniť jej výživové vlastnosti.⁸ Tým skôr to platí pre potravinové doplnky, ktoré sú podľa smernice 2002/46/ES⁹ potravinami, ktoré sú v podstate koncentrovanými zdrojmi živín, a to buď samostatne, alebo v kombinácii. V tejto smernici sa uvádza, že „na výrobu potravinových doplnkov sa môžu používať“¹⁰ iba vitamíny a minerály uvedené v prílohe I k tejto smernici, čo svedčí o tom, že oba typy látok spadajú pod pojem zložka, ako ho vyložil Súdny dvor.

34. Z toho vyplýva, že pôsobnosť pojmu „zložka“ a pôsobnosť pojmu „živina“, ktoré sú vymedzené v článku 2 ods. 2 písm. f) a s) nariadenia č. 1169/2011, sa vzájomne nevylučujú.

⁵ Rozsudok zo 6. septembra 2011 (C-442/09, EU:C:2011:541, bod 74).

⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 20. marca 2000 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa označovania, prezentácie a reklamy potravín (Ú. v. ES L 109, 2000, s. 29; Mím. vyd. 15/005, s. 75).

⁷ Pozri tiež článok 18 ods. 1 nariadenia č. 1169/2011, v ktorom sa uvádza, že zoznam zložiek „zahŕňa všetky zložky potraviny v zostupnom poradí podľa hmotnosti, ako sú zaznamenané v čase ich použitia pri výrobe potraviny“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

⁸ Pozri v tomto zmysle článok 3 ods. 2 nariadenia č. 1925/2006.

⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 10. júna 2002 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa potravinových doplnkov (Ú. v. ES L 183, 2002, s. 51; Mím. vyd. 13/029, s. 490). Pozri najmä článok 2 písm. a) tejto smernice.

¹⁰ Článok 4 smernice 2002/46. Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

35. Je namieste poznamenať, že len článok 7 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 1169/2011 podľa všetkého stanovuje rozlišovanie medzi zložkami na jednej strane a živinami na druhej strane, keďže je v ňom uvedené, že informácie o potravinách nemajú uvádzať do omylu, „najmä konkrétnym zdôrazňovaním prítomnosti alebo neprítomnosti určitých *zložiek a/alebo živín*“¹¹. Toto rozlišovanie však možno vysvetliť tak, že nasvedčuje tomu, že nie všetky zložky sú živinami, pričom prvá z týchto dvoch kategórií je širšia než druhá, ale nebráni tomu, aby samotné živiny v určitých prípadoch predstavovali zložky.

36. Ak je totiž živina, ako napríklad vitamín, tiež zložkou potravy, jej uvedenie ako živiny a ako zložky na etikete výrobku poskytuje spotrebiteľom odlišné informácie. Zoznam zložiek informuje spotrebiteľa o prítomnosti vitamínu v konečnej potravine, zatiaľ čo výživové údaje umožňujú spotrebiteľovi pochopiť konkrétny obsah vitamínu v potravine podľa referenčného príjmu.

37. Vzhľadom na vyššie uvedené musím konštatovať, že aj keď živiny nie sú vždy zložkami, môžu nimi byť, ak sa používajú pri výrobe alebo príprave potravy. Preto by sa malo vykonať posúdenie založené na konkrétnom prípade. Za okolností, akými sú okolnosti prejednávanej veci, ktorá sa týka potravín s pridanými vitamínmi, však tieto vitamíny treba považovať za zložky v zmysle článku 2 ods. 2 písm. f) nariadenia č. 1169/2011.

B. Formy vitamínov ako povinný údaj v zozname zložiek

38. Kúria (Najvyšší súd) sa pýta Súdneho dvora na výklad článku 18 ods. 2 nariadenia č. 1169/2011. Chce najmä vedieť, či sa má slovné spojenie „špecifický názov“ použitý v tomto ustanovení v prípade, ak je pridaný vitamín použitý ako zložka potravy, chápať tak, že sa týka len generického názvu vitamínu, alebo naopak kombinácie jeho generického názvu a príslušnej formy vitamínu, ktorá je uvedená v prílohe II k nariadeniu č. 1925/2006.

39. V prvom rade musím pripomenúť výkladové pravidlá, ktoré treba použiť pri výklade ustanovenia práva EÚ. Podľa ustálenej judikatúry je potrebné zohľadniť nielen znenie takého ustanovenia, ale aj jeho kontext a ciele právnej úpravy, ktorej je súčasťou.¹² V prejednávanej veci som na základe doslovného, systematického a teleologického výkladu nariadenia č. 1169/2011 dospela k záveru, že v prípade potravy s pridanými vitamínmi nemusí byť v zozname zložiek spolu s generickým názvom vitamínu uvedený údaj o forme vitamínu, ktorá je špecificky vymedzená v nariadení č. 1925/2006.

1. Doslovný výklad

40. Otázka, ktorú kladie vnútroštátny súd, si vyžaduje zohľadniť nielen znenie ustanovení nariadenia č. 1169/2011, ale aj znenie nariadenia č. 1925/2006, v prílohách I a II ktorého sú uvedené názvy vitamínov, ktoré možno pridávať do potravín, v ich generickej forme a konkrétne formy, ktoré možno použiť ako zdroj týchto vitamínov.

41. V článku 18 ods. 2 nariadenia č. 1169/2011 sa uvádza, že zložky sa majú označiť v zozname zložiek ich „špecifickým názvom“ v súlade s pravidlami ustanovenými v článku 17 tohto nariadenia.¹³ Článok 17 ods. 1 nariadenia č. 1169/2011, ktorý sa následne analogicky uplatní na

¹¹ Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

¹² Rozsudok zo 16. novembra 2016, Hemming a i. (C-316/15, EU:C:2016:879, bod 27 a tam citovaná judikatúra).

¹³ Článok 18 ods. 2 nariadenia č. 1169/2011 tiež odkazuje na prílohu VI k tomu istému nariadeniu. Táto príloha však nie je relevantná pre prejednávanú vec.

zložky, v podstate stanovuje, že názov zložky potraviny má byť jej „názov podľa právnych predpisov“, alebo ak takýto názov neexistuje, jej „zaužívaný názov“. V takom prípade ešte treba určiť, či formy vitamínov, ktoré sú vymenované v prílohe II k nariadeniu č. 1925/2006, predstavujú názov takého vitamínu „podľa právnych predpisov“ alebo jeho „zaužívaný“ názov.

42. Tieto dve kategórie názvov nie sú v článku 17 ods. 1 nariadenia č. 1169/2011 doslovne vymedzené. Toto ustanovenie sa však týka definícií, ktoré sa uplatňujú na základe článku 2 ods. 2 písm. n) a o) tohto nariadenia, v ktorom je stanovený význam slovných spojení „názov podľa právnych predpisov“ a „zaužívaný názov“. Hoci sa obe definície v rámci uvedeného článku vzťahujú na názvy relevantné pre potraviny, treba ich chápať tak, že sa môžu uplatniť aj na názvy relevantné pre zložky, ak sa vykladajú z hľadiska článku 17 ods. 1 a článku 18 ods. 2 nariadenia č. 1169/2011.

a) Formy vitamínov ako názov vitamínov podľa právnych predpisov

43. Podľa článku 2 ods. 2 písm. n) nariadenia č. 1169/2011, ktorý sa analogicky uplatní na zložky, slovné spojenie „názov podľa právnych predpisov“ v podstate odkazuje na názov zložky ustanovený v príslušných predpisoch Únie. Len v prípade, ak takéto predpisy Únie neexistujú, je to názov ustanovený v zákonoch, iných právnych predpisoch a správnych opatreniach platných v členskom štáte, v ktorom sa potravina predáva konečnému spotrebiteľovi.

44. Skutočnosť, že v prílohe II k nariadeniu č. 1925/2006 sa nachádza zoznam foriem vitamínov, ktoré možno pridávať do potravín, podľa všetkého podporuje tvrdenie, že tieto formy predstavujú názov týchto vitamínov ustanovený v právnych predpisoch EÚ, a teda ich názov podľa právnych predpisov. Podľa môjho názoru však taký výklad nevyplýva zo znenia nariadenia č. 1925/2006.

45. Nariadenie č. 1925/2006 podľa jeho článku 1 harmonizuje ustanovenia stanovené v členských štátoch, ktoré sa vzťahujú na pridávanie vitamínov, minerálnych látok a ďalších látok do potravín. Článok 7 tohto nariadenia vymedzuje pravidlá týkajúce sa označovania, prezentácie a reklamy potravín, do ktorých boli pridané vitamíny a minerálne látky. Tento článok však neupravuje pomenovanie zložiek, ktoré spadá výlučne do pôsobnosti nariadenia č. 1169/2011.¹⁴

46. Musím poznamenať, že prejednávaná vec sa odlišuje od veci Tesco Stores ČR (C-881/19), ktorú prejednáva Súdny dvor. Uvedená vec sa týka používania názvu zloženej zložky na označení potraviny v súlade s nariadením č. 1169/2011 vo forme, ktorá je špecificky vymedzená v smernici 2000/36/ES¹⁵ týkajúcej sa výrobkov z čokolády. Generálny advokát Tančev v návrhoch, ktoré nedávno predniesol¹⁶, dospel k záveru, že zložená zložka, ktorá je súčasťou predmetnej potraviny, má názov podľa právnych predpisov, ktorý je spomenutý v článku 2 ods. 2 písm. n) nariadenia č. 1169/2011. V úvahách, na základe ktorých dospel k uvedenému záveru, správne poznamenáva, že článok 3 smernice 2000/36 výslovne vyžaduje, aby pri uplatňovaní nariadenia č. 1169/2011¹⁷ „obchodné názvy [výrobkov] vymenované v prílohe I [k tejto smernici]... b[oli] v rámci obchodovania používané na ich označenie“. Podľa názoru tohto generálneho advokáta sa teda uvedený názov musí použiť v povinnom zozname zložiek.

¹⁴ Pozri článok 1 ods. 3 nariadenia č. 1169/2011.

¹⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 23. júna 2000 o výrobkoch z kaka a čokolády určených na ľudskú spotrebu (Ú. v. ES L 197, 2000, s. 19; Mim. vyd. 13/025, s. 431).

¹⁶ Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Tančev vo veci Tesco Stores ČR (C-881/19, EU:C:2021:830, body 51, 52 a 54).

¹⁷ Odkaz na smernicu Rady 79/112/EHS z 18. decembra 1978 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa označovania, prezentácie a reklamy potravín určených na predaj konečnému spotrebiteľovi [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 33, 1979, s. 1), ktorý sa nachádza v článku 3 smernice 2000/36, treba v súčasnosti vykladať ako odkaz na nariadenie č. 1169/2011.

47. Naopak, ako Komisia uznala v tomto konaní, nariadenie č. 1925/2006 ani nariadenie č. 1169/2011 nestanovuje, že názvy uvedené v prílohách I a II k prvému z týchto nariadení sa majú chápať ako ustanovené názvy na označovanie výrobkov s pridanými vitamínmi a minerálnymi látkami. Z doslovného hľadiska ich preto nemožno považovať za názov vitamínov pridaných do potravín podľa právnych predpisov.

b) Generická forma vitamínov ako ich zaužívaný názov

48. Pokiaľ ide o subsidiárny pojem „zaužívaný názov“, ako ho uvádza článok 2 ods. 2 písm. o) nariadenia č. 1169/2011, ktorý sa analogicky uplatní aj na zložky, znamená názov, ktorý používajú spotrebitelia v členskom štáte, v ktorom sa potravina predáva, bez toho, aby ho bolo treba vysvetľovať.

49. Je všeobecne známe, že názov vitamínu v jeho generickej forme, ako napríklad „vitamín A“ alebo „vitamín D“, viac zodpovedá definícii zaužívaného názvu než názov formy vitamínu, keďže generický názov vitamínu je bežným označením tejto látky. Túto skutočnosť nespochybňuje žiadny z účastníkov konania na Súdnom dvore.

50. Napriek tomu možno tvrdiť, že ak je forma vitamínu názvom, ktorý spotrebiteľ dokáže rozoznať, mala by sa považovať za zaužívaný názov vitamínu, a teda uviesť v zozname zložiek výrobku. Spotrebitelia však zvyčajne nerozoznávajú chemické formy uvedené v prílohe II k nariadeniu č. 1925/2006, ako sú „retinol“, „retinyl-acetát“, „retinyl-palmitát“ a „beta-karotén“ na jednej strane a „kolekalciferol“ a „ergokalciferol“ na druhej strane ako názvy označujúce vitamíny A a D. Aj keď by sa teda vo všeobecnosti nikdy nemala vylúčiť analýza konkrétneho prípadu, formy vitamínov uvedené v prílohe II k nariadeniu č. 1925/2006 nepredstavujú zaužívaný názov týchto vitamínov. Tiež nie je opodstatnené domnievať sa, že kombinácia generického názvu predmetného pridaného vitamínu so zodpovedajúcou formou vitamínu predstavuje uvedený zaužívaný názov.

51. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy som na základe doslovného výkladu relevantných ustanovení nariadenia č. 1169/2011 a nariadenia č. 1925/2006 dospela k záveru, že generický názov vitamínu predstavuje jeho zaužívaný názov, a teda jeho „špecifický názov“ v zmysle článku 18 ods. 2 prvého uvedeného nariadenia.

2. Systematický výklad

52. Doslovný výklad ustanovenia práva EÚ, ktorý je založený len na jeho znení, možno prehodnotiť po uvedení tohto ustanovenia do súvislosti a podaní jeho výkladu so zreteľom na právo EÚ ako celok.¹⁸ V prejednávanej veci musí Súdny dvor rozhodnúť, či doslovný výklad článku 18 ods. 2 nariadenia č. 1169/2011, ktorý som navrhla v predchádzajúcich bodoch vyššie, obstoí z hľadiska systematickej koherentnosti pri uvedení tohto ustanovenia do súvislosti s inými relevantnými článkami toho istého nariadenia. Súdny dvor musí potom preskúmať, či navrhovaný doslovný výklad nariadenia č. 1169/2011 obstoí aj vtedy, keď sa uvedie do súvislosti s inými relevantnými ustanoveniami potravinového práva EÚ.

¹⁸ Rozsudok zo 6. októbra 1982, Cilfit a i. (283/81, EU:C:1982:335, bod 20).

a) Systematická koherentnosť: zoznam zložiek a výživové údaje

53. Musím poznamenať, že súbežne so zoznamom zložiek, ktorý je povinným údajom pri prezentovaní potraviny podľa článku 9 ods. 1 nariadenia č. 1169/2011, to isté ustanovenie vyžaduje, aby sa uviedli výživové údaje. Ako som už spomenula, tieto dva údaje sledujú odlišné ciele a poskytujú spotrebiteľom odlišné informácie. Zatiaľ čo zoznam zložiek poskytuje informácie o zložení potraviny¹⁹, výživové údaje poskytujú podrobné informácie o energetickej hodnote potraviny a prítomnosti určitých živín, ktoré sú dôležité pre ľudské zdravie²⁰.

54. Vo výživových údajoch musia byť konkrétne uvedené energetická hodnota a množstvo živín, ako napríklad tuku, nasýtených mastných kyselín, sacharidov, cukrov, bielkovín a soli.²¹ Iné živiny vymenované v bode 1 časti A prílohy XIII k nariadeniu č. 1169/2011, ako napríklad vitamíny, sa môžu uviesť vo výživových údajoch dobrovoľne.²² V tomto zozname sú však vitamíny označené ich generickým názvom a nie formou vitamínu.

55. V prvej časti svojej analýzy som dospela k záveru, že – pokiaľ ide o potraviny s pridanými vitamínmi – možno konštatovať, že pridané vitamíny spadajú tak pod pojem „zložka“, ako aj pod pojem „živina“, ktoré sú upravené v článku 2 ods. 2 písm. f) a s) nariadenia č. 1169/2011. Teraz musím dodať, že podľa môjho názoru neexistuje systematický argument, ktorý by nasvedčoval tomu, že normotvorca EÚ mal v úmysle podriaďiť údaje o vitamínoch ich generickému názvu v rámci výživových údajov a kombinácii ich generického názvu a formy vitamínu, ktorá je vymedzená v nariadení č. 1925/2006, v rámci zoznamu zložiek.

56. Chorvátska vláda a Komisia však tvrdia, že vzhľadom na to, že zoznam zložiek a výživové údaje plnia odlišné funkcie, ktoré sa však navzájom dopĺňajú, nariadenie č. 1169/2011 by sa uplatňovalo konzistentnejšie a presnejšie, ak by sa vykladalo tak, že vyžaduje, aby sa v zozname zložiek uviedli konkrétnejšie informácie a aby sa vo výživových údajoch uviedli všeobecnejšie informácie. Taký názor by však bolo možné prijať – pokiaľ ide o potraviny s pridanými vitamínmi – iba v prípade, ak by ho aspoň čiastočne podporoval doslovný výklad nariadenia č. 1169/2011 a/alebo nariadenia č. 1925/2006, čo – ako som už preukázala – nie je tak. V tejto súvislosti pripomínam, že systematický výklad ustanovenia sa má použiť, keď je jeho doslovný výklad nejednoznačný alebo vedie k nezmyselným výsledkom,²³ ale nemôže preformulovať znenie tohto ustanovenia do takej miery, že by narušil právnu istotu a predvídateľnosť.²⁴

57. Okrem toho by som chcela upriamiť pozornosť Súdneho dvora na časť C prílohy VII k nariadeniu č. 1169/2011 týkajúcu sa prídavných látok v potravinách a potravinárskych enzýmov, ktoré sú ďalším typom zložky v zmysle článku 2 ods. 2 písm. f) tohto nariadenia. V tejto časti prílohy VII k nariadeniu č. 1169/2011 sa v podstate uvádza, že určité prídavné látky v potravinách a potravinárske enzýmy, ktoré patria do jednej z kategórií uvedených v tejto časti, musia byť označené názvom tejto kategórie spolu s ich špecifickým názvom alebo číslom E. Z toho vyplýva, že – na rozdiel od toho, ako to bolo v prípade prídavných látok v potravinách a potravinárskych enzýmov – normotvorca EÚ nepovažoval generickú formu vitamínov za

¹⁹ Článok 18 ods. 1 nariadenia č. 1169/2011.

²⁰ Odôvodnenie 36 nariadenia č. 1169/2011.

²¹ Článok 30 ods. 1 nariadenia č. 1169/2011.

²² Článok 30 ods. 2 nariadenia č. 1169/2011.

²³ Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bobek vo veci European Federation for Cosmetic Ingredients (C-592/14, EU:C:2016:179, bod 37 a tam citovaná judikatúra).

²⁴ Pozri odôvodnenia 9 a 11 nariadenia č. 1169/2011, v ktorých je výslovne spomenutá právna istota pre spotrebiteľov a iné zainteresované strany.

kategóriu zložiek a formy vitamínov za ich špecifický názov, ako to tvrdia vedľajší účastníci konania vo svojich pripomienkach. Nevyhnutne treba predpokladať, že ak by to nebolo tak, do uvedeného nariadenia by bolo vložené ustanovenie týkajúce sa vitamínov, ktoré by bolo podobné časti C prílohy VII k nariadeniu č. 1169/2011.

b) Nariadenie č. 1169/2011 v kontexte potravinového práva EÚ

58. Prejednávaná vec, ktorá sa týka potravín s pridanými vitamínmi, si vyžaduje uviesť nariadenie č. 1169/2011 do súvislosti s nariadením č. 1925/2006, v ktorom – ako už bolo uvedené – sú vymenované názvy vitamínov, ktoré možno pridávať do potravín, ako aj formy vitamínov.

59. Už som uviedla, že z doslovného výkladu nariadenia č. 1925/2006 nevyplýva záver, že v prípade, ak sú vitamíny pridané do potravín, také vitamíny musia byť uvedené kombinovane v podobe ich generického názvu a príslušnej formy vitamínu. Teraz by som chcela poukázať na to, že zoznam foriem vitamínov uvedený v prílohe II k nariadeniu č. 1925/2006 sa nachádza v tomto právnom akte od jeho prvej verzie, ktorá bola prijatá v roku 2006. Ak by normotvorca EÚ chcel, aby vitamíny pridané do potravín boli uvedené aj podľa formy vitamínov, pre koherentnosť právnej úpravy by do nariadenia č. 1169/2011 pri jeho prijatí v roku 2011 bolo zrejme vložené konkrétne konštatovanie alebo ustanovenie s takým obsahom.

60. Navyše treba upriamiť pozornosť na to, že normotvorca EÚ pri prijatí nariadenia č. 1169/2011 objasnil informácie, ktoré sa majú uviesť pri označovaní výživovej hodnoty výrobkov, do ktorých boli pridané vitamíny a minerálne látky. Urobil to prostredníctvom článku 50 tohto nariadenia, ktorým bol článok 7 ods. 3 nariadenia č. 1925/2006 zmenený tak, aby stanovoval, že vo výživových údajoch týchto výrobkov sa musia nachádzať informácie uvedené v článku 30 ods. 1 nariadenia č. 1169/2011. Preto je opäť opodstatnené domnievať sa, že ak by normotvorca EÚ chcel vyžadovať, aby boli vitamíny pridané do potravín uvedené v zozname zložiek nielen v podobe ich generického názvu, ale aj ako forma vitamínov, prostredníctvom nariadenia č. 1169/2011 mohol zmeniť nariadenie č. 1925/2006, ako to urobil v súvislosti s informáciami, ktoré sa majú poskytnúť vo výživových údajoch.

61. Za týchto okolností sa domnievam, že ak sa nariadenie č. 1169/2011 uvedie do súvislosti s nariadením č. 1925/2006, nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby vitamíny pridané do potravín boli v zozname zložiek uvedené pod názvom ich formy.

62. Pre úplnosť by som sa chcela venovať podrobnému tvrdeniu týkajúcemu sa výkladu článku 18 ods. 2 nariadenia č. 1169/2011 v spojení so smernicou 2002/46, ktorý chorvátska vláda a Komisia uvádzajú vo svojich pripomienkach.

63. Obaja vedľajší účastníci konania totiž poukazujú na prílohu II k tejto smernici, v ktorej sú vymenované vitamíny, ktoré možno použiť pri výrobe potravinových doplnkov, a v ktorej je ako zdroj folátu alebo kyseliny listovej uvedená „glukozamínová soľ kyseliny (6S)-5-metyltetrahydrolistovej“²⁵ spolu s „kyselinou pteroylmonoglutámovou“ a „L-metylfolátom vápenatým“. Poukazujú na to, že podľa vykonávacieho rozhodnutia 2014/154/EÚ²⁶

²⁵ Nariadenie Komisie (EÚ) 2015/414 z 12. marca 2015, ktorým sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/46/ES, pokiaľ ide o glukozamínovú soľ kyseliny (6S)-5-metyltetrahydrolistovej používanej pri výrobe výživových doplnkov (Ú. v. EÚ L 68, 2015, s. 26).

²⁶ Vykonávacie rozhodnutie Komisie z 19. marca 2014, ktorým sa povoľuje umiestnenie na trh glukozamínovej soli kyseliny (6S)-5-metyltetrahydrolistovej ako novej zložky potravín v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 258/97 (Ú. v. EÚ L 85, 2014, s. 10).

a vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2017/2470²⁷ musí byť „glukozamínová soľ kyseliny (6S)-5-metyltetrahydrolistovej“ na označení potravín, ktoré ju obsahujú, uvedená v podobe príslušnej formy vitamínu. Ak by sa teda nariadenie č. 1169/2011 malo vykladať tak, že nevyžaduje uviesť formy vitamínov, potravinové doplnky obsahujúce „kyselinu pteroylmonoglutámovú“ a „L-metylfolát vápenatý“ by sa označovali generickými pojmami „folát“ alebo „kyselina listová“. Naopak „glukozamínová soľ kyseliny (6S)-5-metyltetrahydrolistovej“ by sa označovala v podobe jej formy, aj keď všetky tri látky patria do tej istej kategórie vitamínov.

64. Toto tvrdenie je podľa môjho názoru irelevantné na účely výkladu nariadenia č. 1169/2011 v prejednávanej veci. V prvom rade prijatie vykonávacieho rozhodnutia alebo vykonávacieho nariadenia Komisiou na základe zásady hierarchie noriem nemôže podmieniť systematický výklad nariadenia č. 1169/2011, prijatého Parlamentom a Radou.

65. Po druhé tvrdenie, ktoré uvádzajú vedľajší účastníci konania, sa netýka – tak ako v prejednávanej veci – pomenovania vitamínov pridaných do potravín v zozname zložiek, ktoré treba vymedziť výkladom nariadenia č. 1169/2011 v spojení s nariadením č. 1925/2006. Namiesto toho sa týka pomenovania zložiek potravinových doplnkov, ktoré sa musí preskúmať prostredníctvom výkladu nariadenia č. 1169/2011 v spojení so smernicou 2002/46.

66. V tejto súvislosti je pravda, že nariadenie č. 1169/2011 sa podľa jeho článku 1 ods. 3 a článku 6 vzťahuje na všetky potraviny určené konečnému spotrebiteľovi. Súdny dvor si potom musí byť vedomý, že výklad ustanovení nariadenia č. 1169/2011 – a najmä článku 18 ods. 2 tohto nariadenia – môže mať vplyv na požiadavky týkajúce sa zoznamu zložiek, ktoré sa vzťahujú na všetky potraviny. Napriek tomu sa nariadenie č. 1169/2011 pri uvádzaní názvu zložiek určitých potravín nemá vykladať izolovane, ale v spojení so samostatným právnym aktom EÚ, ktorý sa môže zmeniť, pôsobnosťou a cieľmi odlišovať od iných právnych aktov EÚ. Za týchto okolností môže výklad článku 18 ods. 2 nariadenia č. 1169/2011 viesť k odlišným záverom v závislosti od konkrétnej potraviny, o ktorú ide, bez toho, aby podľa môjho názoru ovplyvnil konzistentné uplatňovanie tohto ustanovenia v kontexte potravinového informačného práva EÚ.

67. Pokiaľ ide o prejednanú vec, aj za predpokladu, že vykonávacie rozhodnutie alebo vykonávacie nariadenie, ktoré citujú vedľajší účastníci konania, možno vziať do úvahy na účely výkladu článku 18 ods. 2 nariadenia č. 1169/2011 v spojení so smernicou 2002/46 týkajúcou sa potravinových doplnkov,²⁸ nemôže od neho závisieť výklad toho istého článku vo vzťahu k nariadeniu č. 1925/2006 o potravinách s pridanými vitamínmi. V nasledujúcich bodoch nižšie uvediem, že článok 18 ods. 2 nariadenia č. 1169/2011 by sa z teleologických dôvodov mal vo vzťahu k obom kategóriám potravín vykladať odlišne, najmä s prihliadnutím na informačné potreby spotrebiteľov v každom z týchto prípadov.²⁹

68. S prihliadnutím na vyššie uvedené úvahy zo systematického výkladu nariadenia č. 1169/2011 nevyplýva potreba prehodnotiť doslovný výklad tohto nariadenia, ktorý bol uvedený v bode 51 vyššie. Tento systematický výklad v skutočnosti podporuje názor, že ak sú do potraviny pridané vitamíny, v zozname zložiek nemusí byť uvedená kombinácia generického názvu predmetného vitamínu a formy tohto vitamínu.

²⁷ Vykonávacie nariadenie Komisie z 20. decembra 2017, ktorým sa zriaďuje únijský zoznam nových potravín v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2283 o nových potravinách (Ú. v. EÚ L 351, 2017, s. 72).

²⁸ Pozri v tejto súvislosti článok 6 ods. 3 písm. a) smernice 2002/46.

²⁹ Pozri body 79 a 80 nižšie.

3. Teleologický výklad

69. Podľa judikatúry Súdneho dvora³⁰ cieľ nariadenia č. 1169/2011 spočíva, ako to vyplýva z jeho článku 1 ods. 1, v zaistení vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa vo vzťahu k informáciám o potravinách a zároveň sa má zabezpečiť hladké fungovanie vnútorného trhu.³¹ Toto nariadenie tým zohľadňuje rozdiely vo vnímaní spotrebiteľov a v ich informačných potrebách. Z článku 3 ods. 1 nariadenia č. 1169/2011 – ako aj z odôvodnení 3 a 4 tohto nariadenia, so zreteľom na ktoré sa má uvedené ustanovenie vykladať – tiež vyplýva, že poskytovanie informácií spotrebiteľom im musí umožniť rozhodovanie o výbere na základe informácií najmä so zreteľom na – okrem iného – zdravotné aspekty.

70. Ako vysvetlím nižšie, v prípade vitamínov pridaných do potravín mám pochybnosti, či je uvedenie formy vitamínu v spojení s jeho generickým názvom v zozname zložiek spôsobilé splniť cieľ nariadenia č. 1169/2011. Táto nespôsobilosť je podľa môjho názoru osobitne zjavná pri posúdení vnímania spotrebiteľov a ich informačných potrieb, ako to vyžaduje článok 1 ods. 1 tohto nariadenia. Domnievam sa však, že nariadenie č. 1169/2011 neobsahuje potrebné informácie na to, aby bolo možné dospieť ku konečnému záveru, či by bolo uvedenie foriem vitamínov v zozname zložiek prospešné pre rozhodovanie spotrebiteľov o výbere na základe informácií v súlade s cieľmi, ktoré sleduje toto nariadenie. Preto podľa môjho názoru také posúdenie nemôže vyplývať zo súdneho výkladu, ale musí sa vykonať legislatívnymi prostriedkami.

a) Vnímanie spotrebiteľov

71. Pri vymedzení rozsahu povinností týkajúcich sa informácií o potravinách vyplývajúcich z nariadenia č. 1169/2011 treba vychádzať z „priemerného, riadne informovaného a primerane pozorného a obozretného spotrebiteľa“.³²

72. Ako som už poznamenala v bode 50 vyššie, podľa môjho názoru nie je isté, že priemerný spotrebiteľ, ako ho vymedzil Súdny dvor, pravdepodobne rozozná formy ako „retinol“, „retinyl-acetát“, „retinyl-palmitát“, „beta-karotén“, „kolekalciferol“ a „ergokalciferol“ – či už samostatne, alebo v spojení s generickým názvom – ako spôsob označenia vitamínov A a D. Na to, aby spotrebiteľia ľahšie pochopili, že potravina obsahuje tieto látky ako zložky, sa naopak javí vhodnejšie jednoducho uviesť vitamín A a vitamín D.

73. Treba zdôrazniť, že vzhľadom na to, že jedným z cieľov nariadenia č. 1169/2011 je poskytnúť konečnému spotrebiteľovi základ na rozhodovanie o výbere na základe informácií, toto nariadenie má zabezpečiť, aby konečný spotrebiteľ ľahko rozumel informáciám poskytnutým na označení potraviny. V odôvodnení 37 nariadenia č. 1169/2011 sa ako príklad uvádza, že je vhodné používať na označení potraviny termín „sol“ namiesto zodpovedajúceho názvu živiny „sodík“. Ak keď sa toto odôvodnenie týka informácií poskytnutých vo výživových údajoch, rovnaká argumentácia sa musí uplatniť aj na označovanie látok v povinnom zozname zložiek. Generické názvy vitamínov, ktoré sú uvedené samostatne, a nie v kombinácii s formami vitamínov vymedzenými v prílohe II k nariadeniu č. 1925/2006, sa opäť javia vhodnejšie na dosiahnutie uvedeného cieľa.

³⁰ Rozsudok z 12. novembra 2019, Organisation juive européenne a Vignoble Psagot (C-363/18, EU:C:2019:954, body 52 a 53).

³¹ Pozri tiež článok 1 ods. 1 nariadenia č. 1925/2006.

³² Pozri rozsudky zo 16. júla 1998, Gut Springenheide a Tusky (C-210/96, EU:C:1998:369, bod 31), a z 10. septembra 2009, Severi (C-446/07, EU:C:2009:530, bod 61).

74. Platí to dokonca aj pri posudzovaní kombinovaného označenia vitamínu v zozname zložiek v jeho generickej podobe a v jeho zdrojovej forme. Vzhľadom na úzku vzájomnú súvislosť medzi zoznamom zložiek a výživovými údajmi, ktorú vymedzuje nariadenie č. 1169/2011, totiž odlišné označenie vitamínov v každom z týchto povinných údajov môže spôsobiť, že informácie poskytnuté spotrebiteľom na označení potraviny budú menej jasné. Ako sa uvádza v odôvodnení 26 nariadenia č. 1169/2011, treba tiež venovať pozornosť tomu, že dôležitým prvkom maximalizácie možnosti, že informácie na etikete ovplyvnia čitateľov, je dobrá čitateľnosť a že nečitateľné informácie na výrobku sú jednou z hlavných príčin nespokojnosti spotrebiteľov s etiketami na potravinách. Preto sa množstvo informácií uvedených na označení potraviny nesmie neprímerane zväčšovať, keďže by to mohlo viesť k zníženiu jasnosti a ohrozeniu cieľov, ktoré nariadenie č. 1169/2011 sleduje, najmä pokiaľ ide o vnímanie spotrebiteľov.

b) Informačné potreby

75. Tiež pochybujem o tom, či je v prípade potravín s pridanými vitamínmi uvedenie foriem vitamínov v zozname zložiek odôvodnené z hľadiska informačných potrieb spotrebiteľov. Uznávam však, že vzhľadom na to, že z nariadenia č. 1169/2011 nevyplývajú jednoznačnejšie informácie, moje pochybnosti sú len subjektívne.

76. V tejto súvislosti by som chcela zdôrazniť, že článok 4 ods. 2 nariadenia č. 1169/2011, ktorý sa má vykladať so zreteľom na odôvodnenie 28 tohto nariadenia, stanovuje, že pri zvažovaní potreby povinných informácií o potravinách sa má brať do úvahy široko rozšírená potreba väčšiny spotrebiteľov dostávať určité informácie, ktorým prikladajú veľký význam, alebo akýkoľvek všeobecne prijatý prínos pre spotrebiteľa.

77. Pokiaľ ide o potraviny s pridanými vitamínmi, uvedenie foriem vitamínov v zozname zložiek po prvé podľa môjho názoru nezodpovedá potrebe významnej hodnoty vzhľadom na to, že – ako už bolo spomenuté – veľká väčšina spotrebiteľov nemusí ľahko rozumieť formám uvedeným v prílohe II k nariadeniu č. 1169/2011.

78. Po druhé nemožno konštatovať, že z povinného uvedenia formy v zozname zložiek potraviny vyplýva prijatý prínos pre spotrebiteľa. V tejto súvislosti uznávam, že – ako poznamenávajú vedľajší účastníci konania – vitamíny môžu plniť rôzne funkcie v závislosti od toho, aký je zdroj ich formy. Výrobky, o ktoré ide v prejednávanej veci, sú však bežné potraviny, do ktorých sa pridáva obmedzené množstvo vitamínov s cieľom obohatiť alebo posilniť ich výživové vlastnosti. Účinok týchto vitamínov – bez ohľadu na ich formu – je potom obmedzený. Z tohto dôvodu sa napríklad predávajú v bežných obchodoch bez povinného letáku a neplatia pre ne osobitné obmedzenia týkajúce sa užívania.

79. V tejto súvislosti môže byť užitočné poukázať z porovnávacieho hľadiska na potravinové doplnky, v prípade ktorých podľa môjho názoru informačné potreby spotrebiteľov odôvodňujú odlišný výklad pôsobnosti článku 18 ods. 2 nariadenia č. 1169/2011 v spojení so smernicou 2002/46. Z článku 2 písm. a) tejto smernice v konečnom dôsledku vyplýva, že potravinové doplnky sú koncentrovanými zdrojmi živín alebo iných látok vrátane vitamínov s nutričným alebo fyziologickým účinkom predávané vo forme dávok, ako sú pilulky, tablety, kapsule alebo kvapaliny v meraných dávkach. Ich účelom je doplňovanie bežnej stravy a najmä náprava výživových nedostatkov, udržanie primeraného príjmu určitých živín alebo podpora konkrétnych fyziologických funkcií.

80. Informačné potreby spotrebiteľov preto síce môžu odôvodniť uvedenie foriem vitamínov v zozname zložiek potravinových doplnkov, ale vzhľadom na odlišné funkcie, ktoré plní každý z týchto zdrojov, a konkrétne výživové alebo fyziologické účinky, ktoré chcú spotrebiteľia dosiahnuť, tieto potreby neodôvodňujú ich uvedenie v zozname zložiek potravín s pridanými vitamínmi, keďže ich účinok pri konzumácii je obmedzený.

81. Napokon stručne spomeniem, že vzhľadom na to, že uvedenie formy vitamínu v zozname zložiek potravín s pridanými vitamínmi nie je odôvodnené z hľadiska informačných potrieb, tvrdenie, že označenie takých výrobkov bez uvedenia formy vitamínu uvádza spotrebiteľov do omylu v zmysle článku 7 ods. 1 nariadenia č. 1169/2011, ktoré uvádza Komisia, nemožno prijať.

c) Posúdenie, ktoré musí vykonať normotvorca EÚ

82. V odôvodnení 19 nariadenia č. 1169/2011 sa uvádza, že akékoľvek nové požiadavky týkajúce sa povinných informácií o potravinách by sa mali stanoviť len vtedy, ak a keď je to potrebné v súlade so zásadami subsidiarity, proporcionality a trvalej udržateľnosti. Ako už bolo spomenuté, článok 4 ods. 2 nariadenia č. 1169/2011 tiež v podstate stanovuje, že všetky úvahy o potrebe povinných informácií o potravinách by mali zohľadňovať široko prejavovaný záujem väčšiny spotrebiteľov o poskytovanie určitých informácií.

83. Z toho vyplýva, že aj za predpokladu, že kombinácia generického názvu vitamínov a ich foriem môže mať priaznivý vplyv na podporu rozhodovania o výbere na základe informácií, také posúdenie sa musí podľa nariadenia č. 1169/2011 vykonať na základe vnímania spotrebiteľov a ich informačných potrieb a okrem iného zásady proporcionality.³³ Pokiaľ neexistuje pevnejšia opora založená na doslovnom a systematickom výklade, toto posúdenie nemožno vyvodiť z čisto teleologických argumentov, ako to v podstate tvrdia vedľajší účastníci v tomto konaní, a namiesto toho by ho mal vykonať normotvorca EÚ.

84. Navyše treba poznamenať, že hoci požiadavka uviesť povinné informácie o potravinách je odôvodnená predovšetkým tým, že spotrebiteľom sa umožní rozhodovanie o výbere na základe informácií a vhodné použitie potravy, článok 3 nariadenia č. 1169/2011, ktorý je nazvaný „Všeobecné ciele“, v odseku 2 tiež stanovuje, že cieľom potravinového informačného práva má byť dosiahnuť v Európskej únii voľný pohyb legálne vyrábaných a na trh umiestnených potravín so zreteľom na potrebu chrániť legitímne záujmy výrobcov. V článku 3 ods. 4 toho istého nariadenia sa ďalej uvádza, že počas prípravy, hodnotenia a revízie potravinového informačného práva sa majú uskutočňovať otvorené a transparentné konzultácie s verejnosťou vrátane zainteresovaných strán.

85. Cieľ spočívajúci v zaručení vysokej úrovne informovanosti spotrebiteľov preto treba podľa cieľov stanovených v nariadení č. 1169/2011 vyvážiť s potrebou prihliadať pri stanovovaní nových požiadaviek týkajúcich sa označovania potravín na zainteresované strany. To obmedzuje výklad nariadenia č. 1169/2011 týkajúceho sa účelov informácií o potravinách a podľa môjho názoru vyžaduje zásah normotvorcu EÚ.

³³ Pozri napríklad nedávny návrh Komisie na revíziu predpisov EÚ týkajúcich sa informácií poskytovaných spotrebiteľom, ktorého cieľom je zabezpečiť lepšie informácie na etiketách, aby si spotrebiteľia mohli vyberať zdravšie a trvalo udržateľnejšie potraviny: https://ec.europa.eu/food/safety/labelling-and-nutrition/food-information-consumers-legislation_en.

4. Záverečná poznámka

86. Z vyššie uvedených úvah vyplýva, že nariadenie č. 1169/2011 v spojení s nariadením č. 1925/2006 podľa žiadneho z pravidiel výkladu práva EÚ nevyžaduje, aby bol pridaný vitamín uvedený v zozname zložiek potraviny aj pod názvom jeho formy. Ak by sa povinnosť uviesť v zozname zložiek formu vitamínu považovala za vhodnú na podporu rozhodovania spotrebiteľov o výbere na základe väčšieho množstva informácií, uplatniteľné právne predpisy by sa mali zodpovedajúcim spôsobom zmeniť.

V. Návrh

87. Na základe vyššie uvedenej analýzy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na otázku, ktorú mu položil Kúria (Najvyšší súd, Maďarsko), takto:

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1169/2011 z 25. októbra 2011 o poskytovaní informácií o potravinách spotrebiteľom, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a ktorým sa zrušuje smernica Komisie 87/250/EHS, smernica Rady 90/496/EHS, smernica Komisie 1999/10/ES, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/13/ES, smernice Komisie 2002/67/ES a 2008/5/ES a nariadenie Komisie (ES) č. 608/2004, a najmä článok 18 ods. 2 tohto nariadenia sa má vykladať v tom zmysle, že ak sa do potraviny pridajú vitamíny, zoznam zložiek nemusí zahŕňať okrem generického názvu vitamínov aj použitú formu vitamínu, ktorá je uvedená v prílohe II k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1925/2006 z 20. decembra 2006 o pridávaní vitamínov a minerálnych látok a niektorých ďalších látok do potravín.